

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Maj/juni 2025
Institution	Tønder Handelsskole
Uddannelse	Hf
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Eva Sønnichsen
Hold	2024hf1

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Generelt	Vi har anvendt uddrag af følgende af Systimes i-bøger, som kursisten har adgang til under eksamen: - Begreb om dansk - Brug litteraturhistorien - Dansk på ny - Danske forfattere - Det moderne gennembrud - Eksistentialisme i dansk - Grundbog i retorik - Håndbog til dansk – Litteratur, sprog, medier - Litteraturhistorien på langs og på tværs - Lyrik. Når sproget spiller - Skriveøvelser til dansk - Sprog i brug - Textanalyse Herudover er følgende sites benyttet: - https://www.ordbogen.com/da/ - https://sproget.dk/ - https://ordnet.dk/ - https://indidansk.dk/ Holdet er et blandet enkeltfagshold, med både enkeltfagskursister og fagpakkekursister. Derfor: - har kursisterne ikke haft praktikperiode. Det tilknyttede værkforløb er i stedet læst som tema om hhv. kønsroller, socialt udsatte og det at være individ i det senmoderne samfund, da det rammer diverse fagpakkers fokusområder. - har holdet ikke haft Dansk-Historieopgave Holdets materialer ligger i Studie+
----------	--

1	Introduktion til tekstlæsning og tekstanalyse: Livet i familien (ca 100 s)
2	Hvordan skaber man spænding på film? - Livet i familien (ca 50 sider)
3	Barndommen - Hvad fortæller den sproglige stil? Lyrik, Sprog, billedsprog og Stilistik - (30 lektioner, ca 100 sider)
4	Nyhedsformidling – Fakta eller fiktion (ca 150 sider)
5	At tale og at overtale – Retorik, argumentation og sproglig stil (ca 160 sider)
6	Den mundtlige fortælletradition: Overgang fra barn til voksen - Individ - slægt - normer (ca 100 sider)
7	Værklæsning - Christina Hesselholdt: Hovedstolen (ca 50 s)
8	Historisk læsning: Længsel efter idyl i en kaotisk verden – Romantikken (ca 150 sider)
9	Historisk læsning - Kønsroller til debat - Kvinder og mænd i 150 år (ca 150 sider)
10	Historisk læsning - Når samfundet svigter de udsatte (ca 150 sider)
11	Historisk læsning - Det moderne menneske i krig – Hvordan finder vi mening? (ca 150 sider)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Introduktion til tekstlæsning og analyse – Livet i familien
	Temaet er læst som introduktion til danskfaget, litteraturens hovedgenrer, analyse og fortolkning. Emnerne spænder vidt og alt er i spil. Epik Håndbog i dansk: fortæller, fortællemåder og synsvinkel, Håndbog i dansk: miljøkarakteristik, personkarakteristik, motiv, tema, p149, fortællertyper p 159, fortællemåder p 163, Dansk i praksis c524: fakta, fiktion, dobbeltkontrakt Dansk på ny, kap 3: Novellegenren (klassisk og moderne), Den tredelte opbygning, Berettermodel, kortprosa - Christina Hesselholdt: Månestrålesofaen, 1998 - Stig Dagermann: At döda et barn, 1955 (Svensk) - Naja Marie Aidt: Bulbjerg, 2007 - Trisse Gejl: Frederik, af Ulvekinten, 2016 - Lone Hørslev: Lilge om lidt bliver alting meget sjovere, 2017 - Vita Andersen: uddrag af Indigo Skriveøvelser til dansk: til introduktion til skrivning: præsentation, indledning og afslutning, resume, analyse, brug af citater, perspektivering
Omfang	21 lektioner
Særlige fokuspunkter	Forløbet har været en generel introduktion til genrer, fortolkning, analysebegreber og metoder, skr. og mundtlig fremlæggelse og oplæsning. Vi har afprøvet og diskuteret praksis forskellen mellem læse, lytte, tale, skrive og redegørelse, resume, referat.
Væsentligste arbejdsformer	Vi har afprøvet forskellige arbejdsformer: individuel, par samt korte og længere gruppearbejder og brugen af intranettet i undervisningen.

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Hvordan skaber man spænding på film? - Livet i familien
Indhold	I forløbet, som er en fortsættelse af introduktionsforløbet med fokus på fremstilling af familieforhold, har vi undersøgt de levende billeder, og hvordan de skaber indlevelse og oplevelse – temaet for film er familier og relationer. Introduktion til billedanalyse Analyse af forskellige familie billeder fra 1800-tallet til i dag - Håndbog til dansk: kap. 5 - Analysevejledning til billedanalyse - Håndbog til dansk: kap. 5.5, p240, om: denotation, konnotation, komposition, perspektiv, lys, farver, retorisk hensigt <i>Rashkins definition og parametre for kortfilm</i>

	http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler Kortfilm - Trekanter af lykke, Jannik Dahl Pedersen, 2014 - Beast, Lars Pedersen Arendt, 2009 - Under bælttestedet, 2006
Omfang	10 lektioner
Særlige fokuspunkter	Introduktion til analyse af film og levende billeder og filmgenrer. Senere genoptaget i forbindelse med analyser af tv-nyheder. Vi har haft fokus på filmfortællingens struktur og sammenhæng med billedsiden.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, grupper om genreafsnittene i filmen, kursistfremlæggelser m elektroniske noter

Titel 3	Sproglige virkemidler: Lyrik, Sprog - billedsprog og stilistik. Barndom som tema.
Indhold	Hvordan skildres barndommen, og hvad betyder den for den voksens liv? Hvordan kan digte skildre livet? Vi har kigget på billedsprog, ordklasser, komposition og perspektiveret til eksistentialisme, konfrontationsmodernisme samt performativ biografisme. Dansk på ny: Digte, p148 Begreb om dansk, kap 6: Hvad er billedsprog? Noter om ydre og indre komposition • Annemette Kure Andersen: Oase , 1996 https://www.youtube.com/watch?t=29&v=8VjUPZh_o0 Digte om barndom • Alexandre Nsoni: I Afrika fødes der ikke drenge – kun mænd, 2021 • Yahya Hassan: Barndom, 2013 • Pia Tafdrup: Min mors hånd, 2001 • Gustaf Munch-Petersen: Til mine forældre, 1932 • Værk: Christina Hagen: Pow Pow Pow, 2024 Noter om Autofiktion og dobbeltkontrakt, in Brug litteraturhistorien, fra Brug litteraturhistorien Litteraturportalen p2871: Interview med Christina Hagen om Pow pow pow + p2869 om Christina Hagen Håndbog i dansk: “Rim og rytme”, “Litterære metaforer”, “Sproglige figurer” Hvad viser den sproglige stil? Sproglig analyse + sætningsanalyse Begreb om dansk, kap 5: Helsætninger og ledsætninger, Paratakse og hypotakse + analytisk og syntetisk, neksus

	Lyrik - Når sproget spiller: Ordklasser + Semantiske skemaer + Syntaks og enjambement
Omfang	20 lektioner
Særlige fokuspunkter	Lyrik og sproglig stil og sproglige virkemidler
Væsentligste arbejdsformer	lærerforedrag, gruppearbejder med fremlæggelser og individuelt arbejde

Titel 4	Nyhedsformidling – Fakta eller fiktion
Indhold	Vi har forsøgt at skabe overblik over forskellige mediers og magthaveres formidling af nyheder, og hvad der sker når vi selv deler videre på de sociale medier. News eller fakenews? Dansk på ny: Falske nyheder, om Historiske falske nyheder + Falske nyheder eller blot vinkling? + Falske nyheder - En trussel for demokratiet? Om hvordan man genkender falske nyheder Håndbog til dansk: Det journalistiske sprog, avistyper, stofområder, nyhedstrekanten, nyhedskriterier, vinkling, Begreb om dansk: fremtidens journalistiske genrer, nyheder i det sociale kredsløb (konstatering, verificering, perspektivering, narrativisering) + remediering • Dagens nyheder i aviser, online, sociale medier Pressenævnet.dk - God presseskik http://www.pressenaevnet.dk/god-presseskik/ Textanayse c18700: Interviewformer Videnskab.dk: Derfor skal du passe på når du ser en almindelig dansker i nyhederne - DR.dk: Carsten blev beskydt med fyrværkeri. Nu kommer der hårdere straffe. - DR.dk: Varsler højere straf for fyrværkerig mod personer Journalisten.dk: Her er Zetland, B.T. og JV's bud på nye nyhedskriterier. Håndbog til dansk: Dokumentarfilmtyper, autenticitetsmarkører, fiktionskoder, • Værk: Miraklet i Gullspång
Omfang	26 lektioner
Særlige fokuspunkter	Introduktion til nyhedsformidling ud fra ovenstående, fokus især nyhedskriterier i forskellige medietyper og brug af fakta og fiktionskoder.

Væsentligste arbejdsformer	Selvstændigt – lærer som vejleder – gruppearbejde – egenproduktion - fremlæggelser
----------------------------	--

Titel 5	At tale og at overtale? Retorik, argumentation og sproglig stil
Indhold	Hvad skal der til for at virke overbevisende og overtale andre? I dette forløb har vi kigget på de forskellige elementer, der er i spil, når vi vil påvirke andres adfærd, holdninger eller følelser. <u>1) Retorik og argumentation</u> Begreb om dansk kap 8: , argumentation, argumentationstyper Håndbog til dansk kap 4.9 Retorik: Tre talegenrer, Ciceros pentagram, Appelformer. Grundbog i retorik: Bitzers kommunikationsmodel p137 – Kongens tale ved proklamationen fra balkonen på Christiansborgs slotsplads d 14. januar 2024 – Prins Christians tale ved sin 18 års fødselsdag – Sofie Lindes tale ved Zulu Comedy Galla 2020 – Dokumentar: Amerikanske taler der ændrede verden, dr.dk okt 2020 – Jens Stoltenbergs mindetale efter angrebet på Utøya, 24 juli 2011 – Sarah Kott: Ekspert om curlingforældre: Det er et fantom, en konstruktion. jyllands-posten.dk, 26. juni 2017 In https://danskpraksis.systime.dk/?id=147#c352 – Signe Haahr Lindegaard: Børnepsykolog: Det perfekte familieliv findes ikke. jyllands-posten.dk, 17. januar 2017. in https://danskpraksis.systime.dk/?id=147#c350 Litteraturhistorien på langs og på tværs: Oplysningstiden: Rationalisme, deisme, borgerskabet, individets frihed/lighed, skrivestil og sprog, oplysningstidens genrer, epistel, argumentation via erfaring, sammenligning, eksempel og pro et contra. • Ludvig Holberg: Epistel 91: Epistel om laster, 1749 <u>Kropssprog og facework</u> Textanalyse, Kropssprog Jacob de Lichtenberg om kropssprog . 1. https://www.youtube.com/watch?v=LSOVLQfvj9o 2. https://www.youtube.com/watch?v=-Y_epEhOQlc Håndbog til dansk: Transaktionsanalyse: Sprog i brug: Høflighed og facework + Grices effektivitetsmaksimer Begreb om dansk, kap 7: sproghandling, Samarbejde og undertekst - analyse af klip fra matador - Familiemiddag hos Mads Skjern - Aula samtaletråd <u>2) Nytårstalen - lejlighedstalen</u>

	<i>Repetition af Ciceros pentagram, Argumentation, Appelformer, Sproglige og stilistiske virkemidler, Noter om talegenrer: den juridiske - politiske og lejlighedstalen fra Begreb om dansk p346.</i> - <i>Kongens nytårstale 31/12 2024</i> - <i>Kong Haralds (No) nytårstale 31/12 2024</i> <u>Hvordan taler du? Holdninger til sprog</u> Egne noter om tekst og kontekst, pendulord og generation, høj og lav stil Diverse sider fra dialek.ku.dk/sproghistorie om sproghistorie og bevidste og ubevidste sprogholdninger Perspektiver i dansk: c704: gruppesprog, kodeskift, identitetsmarkør, kulturel kapital Kampen om sproget (2) Dagligdagens mange sprog (CFU) Dokumentar: Danmarks dialekter, DK4 2023 - <i>Prinsesser fra blokken</i> (4) Siris overvejelser om sproget https://www.dr.dk/skole/samfundsfaag/udskoling/prinsesser-fra-blokken - <i>Fenar Ahmad: Ægte vare, 2014 (filmdialog)</i> - <i>Diverse lydclip med dialekter</i> - <i>Sara Omar: Du kan bryde fri, Deadline 1/1 2018 (læst ifm forløb om kvinderoller)</i> - <i>Helle Thorning Schmidts tale ved Socialdemokratiets landsmøde, 2005</i>
Omfang	37 lektioner - ca 200 sider
Særlige fokuspunkter	Introduktion til og analyser af argumentation og retorik i mundtlige og skriftlige ikkelitterære tekster. Forløbet er kædet sammen med forløb om skriftlighed, hvor kursisterne er introduceret til skrivningens faser og metoder fra ide til færdigt produkt. Heri skulle viden om argumentation, retorik og sprog indgå.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning, diskussion og kursistfremlæggelser m elektroniske noter, del af projektarbejder

Titel 6	Den mundtlige fortælletradition: Overgang fra barn til voksen - Individ slægt normer
Indhold	Er vi stadig bundet af slægt og normer? Et litteraturhistorisk tema ud fra de tidlige teksters blik på individ, slægt og normer koblet på nutidens normer. • Gunløg Slangetunges Saga - Værklæsning Egne noter om sagaernes genretræk Tekstanalyse: Island 860-1262 – Om tiden samfundet og sager Litteraturens Veje, c1599 – Skjaldekvald og Eddaer

	Folkeviser Litteraturhistorien på langs – videointroduktion til middelalderen Brug litteraturhistorien: om Middelaldersamfundet og folkevisernes typiske træk, slægt ære og hævn: - Folkeviser: Ebbe Skammelsøn - Folkeviser: Agnete og havmanden https://kalliope.org/da/text/folke2000013101 <u>Perspektivering – Slægt, ære, hævn og skæbne</u> • Per Fly: Arven, 2003 Arbejde med aktantmodel og kontraktmodel Eventyr Litteraturens Veje: Folkeeventyr p545 Dansk på ny: Genretræk: Eventyr – Folkeeventyr - Kunsteventyr, Noter til Strukturalistisk læsning: Aktantmodellen kontraktmodellen, episke love. Litteraturens huse: Psykoanalytisk metode Video: Freud: https://www.youtube.com/watch?v=hUQUuVcOjll Video: Jung: https://www.youtube.com/watch?v=OBd1LLj5c2A - Rødhætte - Prinsessen med de tolv par guldske - HC Andersen: De røde sko, 1845
Omfang	27 lektioner, ca 50 sider
Særlige fokuspunkter	Vi har haft fokus på de mundtlige traditioner især, men også hvordan nutidens normer og opfattelser af individets placering hviler på de gamle.
Væsentligste arbejdsformer	Læreroplæg, individuelt arbejde, Klasses Diskussion, gruppearbejder og fremlæggelser

Titel 7	Værklæsning - Christina Hesselholdt: Hovedstolen
Indhold	• Værk: Christina Hesselholdt: Hovedstolen Vi har arbejdet med, hvordan man kan finde de "rigtige" informationer på nettet og søgt på oplysninger om: Christina Hesselholdt, minimalisme, maksimalisme, autofiktion, realisme, kortprosa, punktroman Desuden har vi arbejdet med analyse og fortolkning samt de forskellige lag i den erindrende empiriske forfatter og det erindrede jeg. "Mais Littaturkanon" om Christian Hesselholdt "Hovestolen", CFU
Omfang	15 lektioner -
Særlige fokuspunkter	Historisk læsning med fokus på genretræk og den erindrende fortæller. Træning i analyse og fortolkning

Væsentligste arbejdsformer	Vekslen ml. klasseundervisning, gruppearbejder og kursistfremlæggelser.
----------------------------	---

Titel 8	Historisk læsning - Romantikken: Længsel efter idyl i en kaotisk verden
Indhold	I forløbet om romantikken har vi arbejdet med teksterne dels ud fra et samtidsperspektiv, dels ud fra et nutidsperspektiv. DR-dokumentar: Store tanker – trange tider, om romantikken <u>Romantikken</u> Brug litteraturhistorien: Romantikkens ideer, universalromantik, nyplatonisme, nationalromantik, p355 ff. Litteraturens Veje p156: Nyplatonisme - Staffeldt: Indvielsen, 1804 - Oehlenschläger: Guldhornene, 1802, Litteraturhistorien på langs og på tværs c709, c711 + c1109 + c1110, om Brugslyrik, Centrallyrik, Den bundne og den ubundne form, Grundtvig - Grundtvig: Danmarks trøst, 1820 - Michael Falch: I et land uden høje bjerge, 1986 - Oehlenschläger: Der er et yndigt land, 1823 - R Dybeck: Du gamla Du fria, 1844 (svensk) <u>Poetisk realisme og romantisme</u> - Værk: Steen Steensen Blicher - Sildig Opvågnen, 1828 Litteraturens Veje: Den blicherske novelle + Poetisk realisme i litteraturen + Poetisk realisme i kunsten, + Romantisme Litteraturens Huse: Den upålidelige fortæller Perspektivering til nutidens syn på forventninger til kønnene i parforhold
Omfang	37 lektioner - ca 150 sider
Særlige fokuspunkter	Historisk læsning med fokus på litteraturens vekslende perspektiver, litterære perioder og stilarter. Træning i analyse af stilistik og billedsprog.
Væsentligste arbejdsformer	Vekslen ml. klasseundervisning, gruppearbejder og kursistfremlæggelser.

Titel 9	Historisk læsning – Kønsroller til debat - Kvinder og mænd i 150 år
	Brug litteraturhistorien p195: Om Georg Brandes og litteraturens moderne gennembrud + p192: Mande og kvinderoller til debat, sædelighedsfejden Brug Litteraturhistorien p186: Impressionismen og Herman Bang Øgendahl og de store forfattere (CFU) – Om Herman Bang

	- Herman Bang: <i>Pernille</i> (uddrag) - Herman Bang: <i>Foran Alteret</i>, 1880 - Henrik Ibsen: Et dukkehjem, 1879 (værklæsning) DR.dk - Dansk teaterhistorie: Det moderne gennembrud https://www.dr.dk/drtv/se/dansk-teater-300-aar-virkeligheden-rykker-ind-paa-teatret_493143 Brug Litteraturhistorien: p325 Krise og politisk aktivisme, p326 70ernes realistiske strømninger, p328 70'erne: Vita Andersen og længslen efter tryghed - Vita Andersen: <i>Lænken om min hals</i>, 1977 Det moderne gennembrud: Bølger af feminisme helt tilbage fra Det moderne gennembrud, p156, Fjerdebølge og nydansk kvindekamp, p157 - Sarah Omar: <i>Nytårstale til mine medsøstre "Du kan bryde fri"</i> 2018 Brug litteraturhistorien p252: Minimalisme Danske forfattere: Om Helle Helle: Som en samtale i bussen. Impressionismen som princip, c3753 - Helle Helle: <i>En stol for lidt</i>, 1996 Brug Litteraturhistorien: Flydende identiteter p340, To autofiktive tendenser, p 341 Håndbog til dansk – Litteraturhistorie: Lone Hørslev, c760 - Lone Hørslev: <i>Jeg skrår over vejen</i>, 2009 - Lone Hørslev: <i>Ved du godt at jeg beundrer din lethed</i>, 2009 - Lone Hørslev: <i>Jeg ved godt, jeg taler om mig selv</i>, 2012
Omfang	33 lektioner - ca 150 sider
Særlige fokuspunkter	Kvindefrigørelse og kvindeidentitet udtrykt igennem litteraturhistorien. Litterære perioder, stilarter. Analyse, fortolkning m. sproglig bevidsthed
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejder og fremlæggelse for klassen. Skriftlige noter med fokus på formidling af analyserne.

Titel 10	Historisk læsning – Når samfundet svigter de udsatte
Indhold	<i>Forløb med fokus på litteraturens skildring af det sociale svigt og hvorfor? Teksterne er sat i perspektiv til socialt svigt som samfundsproblematik.</i> Video: <i>Ludere, lommetyve og lirekasssemænd (2:6)</i> Litteraturens Veje: Fra social indignation ... s. 218-219 Litteraturens Veje s. 500: Ironi - H A Brendekilde: <i>Udslidt</i>

	- <i>Pontoppidan: af Ane Mette, 1887</i> - <i>Pontoppidan:Vandrerens, 1887</i> Litterathistorien på langs: Folkelig realisme p472, Socialrealisme c1207 - MA Nexø: Lønningsdag, 1900 <u>Det moderne proletariat: vi har læst Glenn Bech og Korsgaard</u> Litteraturens Veje: Jan Sonnergaard. Litteraturens Veje c1162 + c2300 Socialrealisme, Litteraturens Veje p333 Dirty realisme, Litteraturens Veje p333 Psykologisk realisme (noter) - <i>Jan Sonnergaard: Netto og fakta, 1997</i> - <i>Per Fly: Bænken (CFU)</i> - Julia Butschkow: Frugt
Omfang	23 lektioner - ca 150 sider
Særlige fokuspunkter	Kritikken af arbejdernes og de udsattes vilkår udtrykt igennem litteraturhistorien. Litterære perioder, stilarter. Analyse, fortolkning m. sproglig bevidsthed
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejder og fremlæggelse for klassen. Skriftlige noter med fokus på formidling af analyserne. Lærereforedrag.

Titel 11	Hvordan finder vi mening? Det moderne menneske i kaos og krig.
Indhold	Forløb med fokus på modernismens søgen efter mening samt krig. Vi bombarderes med dækning af krig i nyhedsmedierne. Vi har har derfor læst forskellige vinkler på oplevelser af krig koblet med et forløb om det moderne menneskes oplevelse af meningsløshed i en kaotisk verden. Romantisme Litteraturhistorien på langs p165 +c909: Romantisme + Kierkegaards 4 stadier Anders Fogh Jensen: Video om Søren Kierkegaards filosofi Tidlig modernisme Johannes V Jensen; Litteraturens Veje, p210: Johannes V Jensen: Fra spleen til sundhed. • Johs V Jensen: På Memphis station (1906) Litteraturhistorien på langs: Første verdenskrig og ekspressionisme + Ekspressionistisk stil - Tom Kristensen: Landet Atlantis, 1920 <u>Modernisme - Identitet eller fremmedgørelse</u> Digtene, divaer og dogmebrødre, afsnit 4 (00.00-15.00)

	Brug litteraturhistorien: Efterkrigstiden: Skæbne og valg. Om efterkrigstid, eksistentialisme, det svære valg, identitet og fremmedgørelse - <i>Martin A Hansen: Roden (1961)</i> - <i>Karen Blixen: Babettes gæstebud, 1952</i> Brug litteraturhistorien: Forbrug og fremmedgørelse, Om 60-er modernismen, fremmedgørelse og konfrontationsmodernisme, p235, p234, p232 - Rifbjerg: Det er blevet os pålagt, 1960 Eksistentialisme i dansk, p128: Eksistentialisme + p187: Det absurde + c295: Amor Fati + <i>Sisyfosmyten</i>, p190 - <i>Peter Seeberg: Hullet (1962)</i> (uddrag) <u>Repetition af Nyhedsformidling, fakta og fiktionskoder</u> Håndbog i dansk, c694: Fortællende journalistik / New journalism / Den 3. fortælle måde - Terror i Bruxelles. Stopper det aldrig?, Politiken.dk 22 marts 2016 - Sort dag i Belgien , TV2.dk 22 marts 2016 • - Herman Bang: Branden, 1884
Omfang	32 lektioner - ca 150 sider
Særlige fokuspunkter	Fokus på forståelsen af og beskrivelsen af det moderne menneske i de forskellige former for modernisme i det 20'ende århundrede – ca. Litteraturhistoriske perioder og stilarter, analyse og fortolkning.
Væsentligste arbejdsformer	Gruppearbejder og fremlæggelser samt diskussion.